

Inleiding

Een vademecum voor het hele team

Als leraar ben je de spilfiguur van kwaliteitsvol onderwijs en van de begeleiding van al je leerlingen. Je bent vanuit je professionaliteit mee verantwoordelijk voor het beleid dat je school op dat gebied voert. Dit Vademecum Zorgbreed en kansenrijk onderwijs is geschreven voor jou en al je collega's. Ook directeurs en zorgcoördinatoren of leerlingenbegeleiders kunnen er mee aan de slag. Het is bedoeld voor het hele team.

Samen willen we *"bouwen aan een school voor iedereen"*. Het vademecum wil je schoolteam niet alleen ondersteunen bij het ontwikkelen van een visie op een beleid over zorg en kansen. Het heeft ook de ambitie een toetssteen te zijn waarmee jullie het eigen schoolbeleid in zijn dagdagelijkse praktijk kunnen optimaliseren.

Waarom een (nieuw) Vademecum Zorgbreed en kansenrijk onderwijs?

In 2012 publiceerde VVKBaO het vademecum zorg dat sindsdien meer dan zijn waarde bewezen heeft. Na zeven jaar is er nood aan een actualisering. Het vademecum zorg beperkte zich tot het zorgbeleid. Vandaag is het onontbeerlijk de focus te verbreden naar een gelijke onderwijs-kansenbeleid (GOK) gericht op kinderen en jongeren uit kansengroepen. Tegelijkertijd klinkt de vraag uit het werkveld om ook voor het secundair onderwijs een dergelijk instrument te ontwikkelen. Ook voor wie in het buitengewoon onderwijs werkt, zou dat inspirerend kunnen zijn.

De voorbije jaren deden zich nog andere evoluties voor.

Om haar [missie](#) te realiseren, zet Katholiek Onderwijs Vlaanderen onder meer in op het *"ontwikkelen van een omvattende visie op de ontwikkeling en vorming van de totale persoon"* en op het *"garanderen van gelijke onderwijskansen en brede zorg voor iedere leerling in een inclusief onderwijs"*.

Je school ontwikkelt zich als een [katholieke dialoogschool](#). Ze wil een oefenplaats zijn voor een (samen)leven in een wereld die gekenmerkt is door diversiteit en verschil. Jij en je collega's vinden dat kwaliteitsvol onderwijs meer is dan louter opleiding. Je creëert in het basisonderwijs een krachtige leeromgeving vanuit het nieuwe leerplan *Zin in leren! Zin in leven!*. In het gemoderniseerde secundair onderwijs vormt goed onderwijs de basis van het GOK- en zorgbeleid vanuit het nieuwe leerplanconcept LLinkid. De katholieke dialoogschool draagt zorg voor de unieke talenten van elke leerling, met bijzondere aandacht voor wie het moeilijk heeft. *Zo bouwen we aan een school voor iedereen.*

We concretiseren ook [de Engagementsverklaring van het katholiek onderwijs](#). Samenwerken aan katholieke dialoogscholen. Wie zich engageert in een katholieke dialoogschool, vindt in het vademecum een betrouwbare metgezel. Het geeft je goesting om te reflecteren over hoe je samen kwaliteitsvol onderwijs voor alle leerlingen kunt realiseren en wat dat voor je schoolteam betekent.

Maar daar stopt het niet. Vanuit de *overheid* is er het M-decreet, straks een begeleidingsdecreet. Met de invoering van het decreet leerlingenbegeleiding werd het voeren van een beleid op leerlingenbegeleiding een erkenningsvoorwaarde. Je school is voortaan decretaal verplicht om een beleid op leerlingenbegeleiding uit te werken en te implementeren. Ze draagt zelf de eindverantwoordelijkheid voor dat beleid. En er is het referentiekader voor onderwijskwaliteit, dat een aantal context- en inputkenmerken beschrijft waarmee scholen het best rekening houden als ze hun onderwijs vormgeven. Het formuleert ook een aantal kwaliteitsverwachtingen. Het vademecum wil jullie helpen om al deze uitdagingen te realiseren. Je kan daartoe ook een beroep doen op de pedagogische begeleiding.

Nieuwe vormgeving

Het *Vademecum Zorgbreed en kansrijk onderwijs* toont zich als een stevig huis. De opbouw van het huis is gelijk voor basisonderwijs en secundair onderwijs. Wanneer nodig maken we in de teksten een onderscheid naargelang het onderwijsniveau.

Het dak staat voor het eigenaarschap dat de school en elke leraar opneemt. Het venster biedt perspectief en maakt duidelijk dat een school altijd een onderdeel is van een grotere gemeenschap.

Het eigen pedagogisch project van je school, de katholieke dialoogschool in de praktijk, is de grond waarop het huis gebouwd is. Regelmatig vraag je je af of het onderwijs in je school op de 'juiste dingen' gericht is: vanuit een kwaliteitscultuur wil je school een ondersteunend GOK- en zorgbeleid voor elke leerling verwezenlijken.

Het huis staat op drie stevige fundamenteën: beleidsvoerend vermogen, diversiteit en een verbindend schoolklimaat.

De muren van het huis zijn opgetrokken uit elf bouwstenen:

- [Goed onderwijs, krachtige leeromgeving \(fase 0\)](#)
- [Continuüm van zorg: inleiding, fase 1, fase 2 en fase 3](#)
- [Kwetsbaarheid en armoede](#)
- [Taal](#)
- [Gezondheid](#)
- [Welbevinden](#)
- [Onderwijsloopbaan](#)
- [Onthaal en inschrijvingen](#)
- [Kinderrechten](#)
- [Ouders](#)
- [Netwerk van de school](#)

Dit alles vertaalt zich in 19 fiches. Je vindt ze in deze map terug. De volgorde van deze fiches heeft eigenlijk geen belang. Je bepaalt immers zelf je focus, en zo de ingang tot het vademecum. Het geheel laat zich niet lezen als een boek. Alles hangt met alles samen; er worden ook heel wat verbindingen gelegd.

Elke fiche bevat:

- een korte omschrijving, al dan niet vergezeld van een schematische voorstelling;
- mogelijke instrumenten, bronnen (meestal met een link naar websites waar ze kunnen worden teruggevonden);
- een QR-code: het inscannen van deze code leidt je naar het betreffende deel op de themapagina Vademecum Zorgbreed en kansrijk onderwijs op www.katholiekonderwijs.vlaanderen. Daar vind je de volledige tekst die hoort bij het deel van het vademecum dat je wil raadplegen. Wie het wenst, kan teksten uit het vademecum afdrukken en toevoegen aan de corresponderende fiche. Je kan ook eigen teksten, instrumenten en materialen toevoegen.

We zullen de teksten, instrumenten en bronnen op de website geregeld actualiseren en aanvullen. Waar mogelijk vind je voorbeelden van goede praktijk. Het wordt een dynamisch geheel.

Dit vademecum is het werk van heel veel mensen. Op basis van de feedback en de input van alle leraren die ermee aan de slag gaan, kan het verder groeien. Zo kan het een gedragen vindplaats zijn voor al wie op school het GOK- en zorgbeleid op school verder wil uitbouwen.

